

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 794

van **MAAIKE DE VREESE**

datum: 15 juni 2023

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

Zelfmoordlijn 1813 en Tele-Onthaal - Meldingen West-Vlaanderen

Zelfmoord1813 is een online platform waar iedereen in Vlaanderen alle relevante informatie over de preventie van zelfdoding kan terugvinden. Via Zelfmoord1813 kan men contact opnemen met de online diensten van de Zelfmoordlijn 1813, een gratis en anonieme hulplijn die men kan bereiken via telefoon, chat en e-mail. Vrijwilligers staan dagelijks paraat om te antwoorden op vragen of een luisterend oor te bieden. Volgens het jaarverslag van het Centrum Ter Preventie van Zelfdoding werden er 23.073 oproepen geregistreerd. Dat is een lichte stijging ten opzichte van het jaar 2021. Aangezien de hulplijn anoniem is, zijn er geen provinciale cijfers beschikbaar.

Onlangs werden ook de jaarcijfers van de hulplijn Tele-Onthaal bekend. De hulplijn ontving 110.269 telefoonoproepen en 18.548 chatoproepen. In de cijfers zien we een groeiende vraag naar chathulp. Opvallend is dat een kwart van het totale aantal oproepen uit West-Vlaanderen komt, dat is het hoogste percentage van alle provincies. In 2022 telde Tele-Onthaal West-Vlaanderen 31.889 oproepen via telefoon en chat. Dat is een stijging van 1,9% in vergelijking met 2021 en bijna 12% meer in vergelijking met 2019. De medewerkers van Tele-Onthaal bieden telkens een luisterend oor voor iemand in een kwetsbare situatie en verwijzen ook door naar gespecialiseerde hulp. Tele-Onthaal registreert ook telkens de gegevens van de oproepers: leeftijd, geslacht, leefsituatie, burgerlijke staat, leeftijd per geslacht, oproepers in professionele begeleiding, psychologische problemen van de oproepers en het oproeptype.

1. In hoeverre heeft de minister zicht op het aantal West-Vlaamse personen die contact hebben opgenomen met de Zelfmoordlijn? Heeft de minister concrete cijfers of schattingen van het aantal West-Vlaamse meldingen?
 - a) Zo ja, kan zij een toelichting geven van de laatste drie jaar? Kan de minister daarnaast een onderverdeling maken per jaar? Welke evoluties tekenen er zich af?
 - b) Hoeveel West-Vlaamse vrijwilligers zijn er momenteel actief bij de hulplijn?
2. Hoeveel van de oproepen die Tele-Onthaal West-Vlaanderen registreerde, werden doorverwezen naar de Zelfmoordlijn?
 - a) Kan de minister een overzicht geven van de laatste drie jaar? Kan zij ook de voorlopige cijfers van 2023 meedelen? Kan de minister ten slotte een overzicht geven per jaar?

**Vlaams
Parlement**

- b) Kan de minister een overzicht geven van de oproepers die werden doorverwezen volgens:
- leeftijd;
 - geslacht;
 - leefsituatie;
 - burgerlijke staat;
 - leeftijd per geslacht;
 - oproepers in professionele begeleiding;
 - stoornissen van de oproepers en het oproeptype?
3. Hoeveel oproepers werden doorverwezen naar andere hulpverlening? Graag een overzicht per verschillende hulpverlener naar waar werd doorverwezen.
4. Kan de minister ten slotte een overzicht geven van het aantal geregistreerde West-Vlaamse organisaties, verenigingen en hulpgroepen die zich focussen op suïcide, zelfmoordpreventie en hulpverlening in West-Vlaanderen?

Gelieve deze informatie aan te leveren in een Excel-bestand.

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN,
VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

ANTWOORD

op vraag nr. 794 van 15 juni 2023

van **MAAIKE DE VREESE**

1a. Het Centrum ter Preventie van Zelfdoding vzw (CPZ) biedt met de Zelfmoordlijn 1813 laagdrempelige telezorg voor iedereen die worstelt met gedachten aan zelfdoding of zich zorgen maakt om iemand uit zijn omgeving.

De vzw is georganiseerd op Vlaams niveau. Dit houdt onder meer in dat alle oproepen naar het gratis nummer 1813 centraal toekomen en naar beschikbare beantwoorders worden doorgeschakeld zonder dat daarbij de locatie van de oproeper is gekend of wordt geregistreerd. Het CPZ kan als dusdanig niet aangeven hoeveel oproepers in West-Vlaanderen wonen of vanuit West-Vlaanderen een beroep doen op de Zelfmoordlijn 1813.

Van elk gesprek aan de Zelfmoordlijn 1813 maakt de vrijwilliger een anoniem verslag. Een aantal socio-demografische gegevens die tijdens het gesprek aan bod komen, worden daarbij geregistreerd. Woonplaats of plaats van oproep is evenwel geen categorie waarvan registratie wordt bijgehouden omdat dit element geen relevantie heeft in kader van het te voeren gesprek. Indien tijdens het gesprek aan een zinvolle doorverwijzing wordt gewerkt, wordt wel gevraagd naar de regio van de oproeper om een gerichte doorverwijzing te kunnen geven. Doorverwijzingen worden evenwel enkel in categorieën bijgehouden en niet per specifieke instelling. Informatie over de rechtstreekse aanmeldingen bij de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg en de samenwerking met het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling (VK) en Nupraatikerover.be vindt u in het jaarverslag dat gepubliceerd staat op de website van het CPZ.

1b. De 284 beantwoorders van de Zelfmoordlijn 1813 wonen verspreid over heel Vlaanderen. Momenteel wonen 35 van hen in West-Vlaanderen. De spreiding over de andere provincies is als volgt: Limburg: 22, Vlaams-Brabant: 59, Antwerpen: 71, Oost-Vlaanderen: 74, Brussels Hoofdstedelijk Gewest: 17, Luik: 1, buitenland: 5.

Zoals uit het antwoord op vraag 1.a. volgt, is er geen link tussen het aantal oproepers uit een bepaalde provincie en het aantal vrijwilligers in een provincie. Desalniettemin probeert het CPZ om opleidingen zodanig te spreiden dat geïnteresseerden uit heel Vlaanderen de kans krijgen aan de opleiding deel te nemen. Nadat in het verleden reeds opleidingen in Kortrijk en Brugge werden georganiseerd, start er in het najaar van 2023 een opleiding in Oostende.

2a-b. Op de vragen kunnen geen opgesplitste gegevens doorgegeven worden vanuit Tele-Onthaal voor West-Vlaanderen omdat deze de nodige nuanceringsvragen, deze licht ik graag toe:

- De cijfers van Tele-Onthaal:

Tele-Onthaal werkt via vijf provinciale diensten, waardoor de telefoondiensten (via nummer 106) provinciaal geregeld zijn, dit wil zeggen dat de telefoonoproepen die binnenkomen bij Tele-Onthaal West-Vlaanderen uitsluitend West-Vlaamse cijfers zijn.

De chatoproepen worden bemand via een beurtsysteem tussen de vijf diensten, wat betekent dat de oproepen via chat uit heel Vlaanderen kunnen komen. Wanneer vrijwilligers uit West-Vlaanderen chatten, worden deze opgeteld bij de West-Vlaamse cijfers, maar het is onmogelijk om uit te sluiten uit welke provincie de chatters afkomstig zijn.

Voor de algemene jaarcijfers van Tele-Onthaal verwijs ik graag naar [Jaarcijfers Tele-Onthaal 2022: verjonging op chatlijn, vergrijzing aan telefoonlijn](#). Daar kan u alle gegevens omtrent de oproepen via telefoon en chat terugvinden, gebundeld voor Vlaanderen, alsook meer gegevens omtrent het profiel van de beller en chatter.

- Cijfers voor de samenwerking tussen Tele-Onthaal en de Zelfmoordlijn via systeem van optionele doorschakeling van de Zelfmoordlijn naar Tele-Onthaal:

Sinds 2013 wordt er voorzien in een samenwerking met Tele-Onthaal waarbij telefoonoproepers naar de Zelfmoordlijn de mogelijkheid krijgen om zich rechtstreeks te laten doorschakelen naar Tele-Onthaal wanneer alle beantwoorders bij de Zelfmoordlijn in gesprek zijn. Zo kunnen beide organisaties meer oproepen beantwoorden.

Voor een overzicht van de gebundelde jaarcijfers van de Zelfmoordlijn en de doorgeschakelde oproepen naar Tele-Onthaal verwijs ik graag naar www.zelfmoord1813.be/nieuws/zelfmoordlijn-voert-23-073-gesprekken-in-2022.

In 2022 werden 23.073 oproepen beantwoord door de Zelfmoordlijn. 14.426 oproepers maakten gebruik van de optionele doorschakeling naar Tele-Onthaal. Samen werden zo 37.499 oproepen van de Zelfmoordlijn beantwoord. Voorlopige cijfers van dit jaar zijn nog niet ter beschikking.

- Cijfers voor het thema suicide in Tele-Onthaal West-Vlaanderen, kunnen niet eenduidig geïnterpreteerd worden als zuiver West-Vlaamse cijfers:

Tele-Onthaal West-Vlaanderen (net als de vier andere Tele-Onthaaldiensten) registreert ALLE oproepen met betrekking tot suicide, inclusief zowel eigen oproepen uit West-Vlaanderen via het nummer 106 als doorgeschakelde oproepen via 1813. Deze doorgeschakelde oproepen komen vanuit heel Vlaanderen, maar worden wel geregistreerd door Tele-Onthaal West-Vlaanderen. Het doorschakelingssysteem via 1813 verloopt anoniem voor de vrijwilligers van Tele-Onthaal, wat betekent dat zij niet kunnen zien dat een oproep een doorschakeling is. Bij de doorschakeling via 1813 zoekt het 106-systeem naar een beschikbare lijn bij een van de vijf Tele-Onthaal diensten. Omwille van deze nuancering, kunnen het exact aantal oproepen komende uitsluitend uit West-Vlaanderen niet geïdentificeerd worden.

3. Voor deze vraag verwijs ik graag door naar de website [Tele-Onthaal Publicaties](#), waar het aantal doorverwijzingen binnen Tele-Onthaal terug te vinden zijn in de jaarverslagen en waarbij de gegevens opgesplitst worden per kanaal (telefoon en chat). Tot slot verwijs ik ook nog graag naar het antwoord op SV vrg.793.

Voor de oproepen bij de Zelfmoordlijn1813.be: zie hiervoor de laatste paragraaf van het antwoord op deelvraag 1a.

4. Een overzicht van individuele organisaties kan ik u niet bieden. Graag geef ik wel belangrijke punten mee inzake het beleid rond suicidepreventie en behandeling in Vlaanderen en dus ook geldt voor West-Vlaanderen.

Vanuit de Vlaamse overheid wordt in het kader van het preventieve gezondheidsbeleid voor het thema suïcidepreventie samengewerkt met de partnerorganisatie het Vlaams Expertisecentrum Suïcidepreventie en 2 organisaties met terreinwerking, namelijk het Centrum ter Preventie van Zelfdoding en de Suïcidepreventiewerking van de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg (CGG-SP). Enkel de CGG-SP zijn provinciaal georganiseerd. Voor West-Vlaanderen is dit het CGG Largo.

Alle geestelijke gezondheidszorgorganisaties hebben een rol te spelen in suïcidepreventie. Als overheid verwachten we dat GGZ-organisaties de multidisciplinaire richtlijn 'detectie en behandeling van suïcidaal gedrag' van het Vlaams Expertisecentrum Suïcidepreventie (VLESP) toepassen. Die richtlijn bevat onder meer aanbevelingen over het herkennen van suïcidaal gedrag, het omgaan met risicogroepen, een stappenplan na een suïcide, enz...Er wordt verwacht dat de organisaties hun rol opnemen in de preventie alsook in de hulpverlening aan suïcidale personen. Inspecties over de toepassing hiervan in de GGZ voorzieningen zijn vanuit Zorginspectie lopende.

Naast de individuele GGZ-organisaties, spelen ook de netwerken geestelijke gezondheid (GG) een belangrijke rol inzake suïcidepreventie, -behandeling en opvolging. Een van de opdrachten van de netwerken GG is het organiseren van een goede zorgcontinuïteit voor suïcidale personen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de methodiek 'zorgcontinuïteit voor suïcidale personen' die bestaat uit een leidraad en tools ontwikkeld door het VLESP. Binnen de netwerken GG worden eveneens 'zorgpaden voor suïcidale personen' ontwikkeld en afspraken hierrond in een overeenkomst vastgelegd om de zorgcontinuïteit voor suïcidale personen te verbeteren.

Naast deze partner- en terreinorganisaties, zijn er in Vlaanderen heel wat actoren - ook buiten de netwerken GG en buiten de GGZ-sector - die van dichterbij of van iets verder een rol spelen in de preventie van zelfdoding en de uitvoering van het Vlaams actieplan Suïcidepreventie. In het voorbereidend rapport van de gezondheidsconferentie suïcidepreventie van november 2021, staat een lijst van deelnemende organisaties aan de voorbereidende werkgroepen in het kader van het derde Vlaams actieplan Suïcidepreventie (pg. 26): <https://www.zorg-en-gezondheid.be/sites/default/files/2022-04/Voorbereidend%20rapport%20Gezondheidsconferentie%20Su%C3%AFcidepreventie%20-%202019%20november%202021.pdf>

Tot slot kan u in het jaarverslag van Tele-Onthaal de organisaties waarnaar doorverwezen wordt terugvinden, echter zijn dit algemene organisaties in Vlaanderen. Dit komt mede doordat de chat niet provinciaal geregeld is. De vrijwilligers achter de telefoon bezitten echter wel over kennis van De Sociale Kaart binnen hun provincie, waardoor zij gericht en lokaal kunnen doorverwijzen.